

C A P U T I X.

*De Celeberrimi hujus Ordinis Privilegiis & Prærogativis,
iisque rebus omnibus, quæ existimationem eidem, dignitatém-
que conciliant.*

§. I.

Privilegia & immunitates Ordinis hujus Equitibus concessæ.

Expositis hactenus iis, quæ ad pleniorum Ordinis tam Magnifici, tamque Augusti cognitionem spectabant, ea quoque nunc ornamenta subjicere æquum est, quibus eundem hunc Ordinem Supremi sacræ juxtā, ac profanæ Reipublicæ Principes condecorârunt; & verò (ut à summis Ecclesiæ Antistitibus initium ducam) quanta hujus Sodalitii existimatio apud congregatos Synodi Basileensis Patres sub ipsum jam ejus exortum anno videlicet M CCCC XXXII. extiterit, ex eo, quod supra fol. 19. retuli, ejusdem sacræ Synodi præconio satis cuique liquere existimo. Eugenius subinde Papa IV. ubi hujus tam nobilis instituti regulas & statuta ab ipso Ordinis Conditore transmissa multo studio & voluptate perlegit, non modò insignem optimi Principis religionem, prudentiāmque effusis laudibus est prosecutus, sed & ratas constitutions has habuit; & si quid iis fortè deesset, supplevit; & Pontificiâ demum auctoritate anno Christi M CCCC XXXIII. Pontificatus sui tertio confirmavit. De quo vide *Jul. Chiffletum in Brev. Histor. cap. 5. pag. 12.* Idem postea Leo Papa X. præstitit, atque anno MDXVI. Pontificatus verò sui quarto, ita institutionem nobilissimæ hujus Societatis, aliisque illius statuta & ordinationes omniisque in eis contenta Apostolicâ autoritate approbavit, confirmavitque (sicut fol. 21. videre est;) ut simul amplissimis eam privilegiis, gratiisque donaret, quas ego ipsis, quibus datæ sunt, verbis huc inserere volui, ut iis fides tantò certior constet: itaque ibidem, ubi in hac eadem Bullâ fol. 21. desii, ordior: sic igitur habet: „Et insuper Primi, Confratribus, Cancellario, Thesaurario, „Secretario, & Heraldo Ordinis hujusmodi nunc & pro tempore existentibus, „eorumque qui nunc, & pro tempore conjugati fuerint, conjugibus & utrius- „que sexus liberis, ut Cancellarius ipsius Ordinis pro tempore existens ad sa- „cerdotium ritè promotus, seu Presbyter idoneus per ipsum ad hoc deputan- „dus ipsis, & eorum singulos ab omnibus & singulis excommunicationis, „suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & poenis „à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causâ latis, & promulgatis, ac „votorum quorumcunque, & mandatorum Ecclesiasticorum transgressioni- „bus, manuum violentarum in quasvis personas non tamen Pontificali, aut „superiori Dignitate fungentes injectionibus, jejuniorum & poenitentiarum „eis injunctarum in toto, vel in parte omissionibus, ac perjuriorum, & homi- „cidii voluntarii mentalis, seu casualis: non tamen Presbytericidii, seu Clerici- „dii; nec non adulterii, incestûs, sacrilegii, & fornicationis reatibus, ac omni- „bus & singulis aliis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quan- „tumcunque gravibus, & enormibus, etiam dictæ Sedi qualitercunque reser- „vatis, exceptis contentis in Bullâ Coenæ Domini legi consuetâ, de quibus ore „confessi, & corde contriti fuerint: de reservatis videlicet semel in anno, & in „mortis articulo; de aliis verò eidem Sedi non reservatis casibus quoties opus „fuerit, absolvere; ac eis, & eorum cuilibet pro commissis debitam absolutio-

„ nem impendere , & penitentiam salutarem injungere ; nec non vota per eos
 „ pro tempore emissā (ultramarino visitationis liminum Beatorum Apostolo-
 „ rum Petri & Pauli , ac S. Jacobi in Compostella , nec non Castitatis , & Reli-
 „ gionis votis duntaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare ; ac jura-
 „ menta quæcumque , ex quorum relaxatione alteri præjudicium non genere-
 „ tur , relaxare ; nec non semel quolibet anno , & in mortis articulo , etiam si
 „ mors non subsequatur , plenariam omnium peccatorum suorum remissionem
 „ & absolutionem , ita ut hujusmodi plenaria remissio in vero mortis articulo
 „ eis suffragetur , dictâ auctoritate Apostolicâ impendere possit : Quodque li-
 „ ceat eis , & eorum singulis habere Altare portatile cum debitis reverentiâ , &
 „ honore , super quo in locis ad hoc congruentibus & honestis , etiam Eccle-
 „ siastico interdicto , ordinariâ vel Apostolicâ auctoritate , suppositis : dummodò
 „ causam non dederint hujusmodi interdicto , nec eis specialiter interdictum
 „ sit ; ac fecerint , quantum in eis fuerit , ut in iis , propter quæ interdictum ipsum
 „ dictâ auctoritate Apostolicâ pro tempore appositum fuerit , paratio fiat , & ea
 „ executioni debitæ demandentur , ac per eos non steterit , quo minus pareatur :
 „ etiam antequam illucescat dies , circa tamen diurnam lucem , ac etiam circa
 „ vel parùm post meridiem per proprium , vel alium Sacerdotem idoneum in
 „ sua , & cuiuslibet ipsorum , familiarium , domesticorum , parentum , consanguini-
 „ neorum pro tempore existentium præsentia , Missas , & alia Divina Officia ce-
 „ lebrari facere , & tempore interdicti hujusmodi in Ecclesiis , januis clausis ,
 „ Divinis officiis interesse , & illa , ut præmittitur , celebrari facere , nec non (si
 „ eos tempore interdicti hujusmodi decidere contingat) eorum corpora Ec-
 „ clesiasticæ sepulturæ sine tamen funerali pompa tradi , ipsique Eucharistiam ,
 „ & alia Ecclesiastica Sacraenta à quocunque Presbytero idoneo , ubicumque
 „ voluerint , salvis juribus Parochialium Ecclesiarum , etiam in die Paschatis re-
 „ cipere , ac Sacerdotibus eligendis hujusmodi , ut Missas , & alia Divina Officia ,
 „ ut præfertur , celebrare liberè , & licetè possint ; Quodque unam vel duas Ec-
 „ clesiis , seu duo vel tria Altaria unius , vel diversarum Ecclesiarum in partibus ,
 „ ubi singulos eorum pro tempore residere contigerit , per eos , & eorum quem-
 „ libet eligendas , seu eligenda quadragesimalibus , & aliis diebus Stationum Ec-
 „ clesiarum Urbis , & extra muros ejus visitando , omnes & singulas Indulgen-
 „ tias , & peccatorum remissionses , etiam Plenarias consequantur , quas conse-
 „ querentur , si eisdem diebus omnes & singulas Stationum hujusmodi , ac
 „ septem principales , nec non Sanctæ Mariæ de populo , & Sancti Gregorii in-
 „ tra , ac Capellæ Scalæ - Cœli extra muros Urbis , hujusmodi Ecclesiis perso-
 „ naliter visitarent : nec non tam quadragesimalibus butyro , caseo , ovis , & la-
 „ cte , quâni aliis anni temporibus & diebus prohibitis eisdem butyro , caseo ,
 „ ovis , lacte , & aliis lacticiniis , ac tempore necessitatis de utriusque Medici
 „ consilio carnibus absque conscientiæ scrupulo uti , & vesci liberè & licetè
 „ valeant , Apostolicâ auctoritate prædictâ earundem tenore præsentium de spe-
 „ ciali gratiâ indulgemus , ac singulorum prædictorum uxoribus & filiabus , ut
 „ cum aliquibus aliis honestis mulieribus Monasteria Monialium Sanctæ Clæræ ,
 „ & aliorum Ordinum quorūcunque , etiam inclusarum ter , aut quater in
 „ anno , de licentia tamen corum , qui dictis Monasteriis præfuerint , ingredien-
 „ di , & cum eisdem Monialibus refectionem suscipiendo , dummodò inibi non
 „ pernoctent , auctoritate Apostolicâ & tenore supradictis licentiam & faculta-
 „ tem concedimus : non obstantibus præmissis , ac quibusvis Apostolicis , nec
 „ non in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis generalibus vel specia-
 „ libus Constitutionibus , & Ordinationibus , nec non Monasteriorum prædicto-

rum

„ rum juramento, confirmatione Apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ robora-
 „ tis statutis, & consuetudinibus, ac quibusvis suspensionibus, seu limitationi-
 „ bus, similium remissionum & facultatum per Nos, & Sedem prædictam quo-
 „ modolibet factis & faciendis, quibus, quoad præmissa, illis alias in suo robore
 „ permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæteris-
 „ que contrariis quibuscumque. Volumus autem (nè, quod absit, propter
 „ hujusmodi concessionem & remissionem Confratres, ac uxores, & liberi, ac
 „ alii prædicti reddantur procliviores ad illicita imposterum committenda)
 „ quod, si à sinceritate fidei, unitate Romanæ Ecclesiæ, ac obedientiâ & devo-
 „ tione nostrâ, vel Successorum nostrorum Canonice intrantium hujusmodi
 „ destiterint; aut ex confidentia ejusdem concessionis, vel remissionis aliqua
 „ commiserint; concessio & remissio prædictæ, ac quoad illas præsentes litte-
 „ ras, eis nullatenus suffragentur: quodque indulto celebrari faciendi ante diem
 „ parcè utantur; quia, cum in Altaris mysterio immoletur Dominus noster JE-
 „ SUS CHRISTUS DEI Filius, qui candor est lucis æternæ, congruit hoc non
 „ noctis tenebris fieri, sed in luce. Cæterum cum difficile foret præsentes lit-
 „ teras ad singula, in quibus de eis fides forsitan facienda foret, loca deferre; vo-
 „ lumus; & dictâ auctoritate Apostolicâ decernimus, quod ipsatum transum-
 „ ptis, manu Publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, seu Personæ
 „ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio, & extra eadem pror-
 „ sùs fides indubia adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent
 „ adhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum licet hanc paginam no-
 „ stræ approbationis, confirmationis, adjectionis, supplicationis, extensionis,
 „ ampliationis, absolutionis, relaxationis, indulti, concessionis, derogationis,
 „ voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis
 „ autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac
 „ Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum
 „ Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo, quin-
 „ gentesimo, sexto decimo, sexto idus Decembris, Pontificatus nostri Anno
 „ quarto. „

Subsignatum A. Melfit, & sub plica: visa per Gomiel. super plicam, F. Bernardus. In dorso erat scri-
 ptum: Registrata in Secretaria Apostolica. Melfit. appensumque ex duplice cauda flavi & rubri
 coloris Sigillum plumbeum Leonis PP. decimi, unâ cum effigiebus SS. Petri & Pauli.

Et tametsi ex his indultis nonnulla, difficultatibus quibusdam post Concilium Tridentinum videantur obnoxia; ea tamen ad sua usque tempora in Hispania vi hujus Bullæ observata fuisse testatur sape citatus Chiffletius c. 11. pag. 30.

Nec verò his tantummodo Ordo auctus privilegiis fuit, alia subinde addidere ipsi Supremi Ordinis Principes, ac præ cæteris Carolus Audax, Maximilianus I. Philippus II. qui Equitibus hujus Ordinis Torque insignitis concessere, ut in quovis apparatu festivo proximi post Supremum Ordinis Caput (solis, si adessent, consanguineis & propinquis Supremi, Supremoque Aulæ Cancellerio exceptis) procederent. Quin & vestigialium quorumvis persolvendorum onus Sodalibus juxta ac Ministris remisere. Centesimi item nummi, quem pendi à cæteris oportebat, gratiam iis factam invenio. Adhæc Philippus IV. suspensa tantisper, quæ de immunitatis modo dictæ privilegio movebatur, controversiâ, addidit amictuum Ordinis, quoties Conventus Capitulares in Belgio cogerentur, renovationem: jus item illic tegendi capitis diebus, quibus Torques magnus ferebatur; imo & proprio motu eundem illis in regium suum cubiculum, & in omnia palatia sua ingressum concessit, quo fruuntur Magnates, qui capitis tegendi jus habent in regno Hispaniæ.

§. II.

Aliæ quædam hujus Ordinis prærogativæ & decora.

ATque hactenus quidem de privilegiis Ordinis dictum est. Sed enim alia insuper Sodalitii hujus tam illustris ornamenta sunt, non aliunde adscita, sed peculiari quadam ratione domestica; inter quæ præcipuum sanè est ipsa Ordinis tam insignis *Antiquitas*, ut qui tertium propediem expleturus est sæculum; felicitate tantâ, quantâ Equestrium Ordinum (qui quidem religiosis votis obstricti non sint) nullus hodie gloriari in Ecclesia potest: tametsi enim non paulò antiquiores Equites suos, quibus à Periscelide nomen est, Anglia habeat; quando tamen is Ordo inter Catholicos Ordines recenseri dudum jam desuit, nihil est, quô officere vetustati nostri hujus Sodalitii possit. Reliqui certè Equestres Ordines omnes aut instituti sunt seriuš, aut ad paucissimos devoluti solo se, quod etiamnum tuentur, nomine ab interitu vindicant.

Altera prærogativa *Nobilitas* est & *Claritas* Ordinis, siquidem præter Duces ac Principes ingenti numero in hunc Ordinem adscriptos, Reges qui Imperatores unà non fuerint, hactenus unum supra vicenos insignia ejusdem Ordinis suscepere, & quidem Reges Angliæ tres: Eduardus IV. anno 1468. Henricus VII. an. 1559. Carolus IX. eodem anno 1559. Reges Hungariæ & Bohemiæ duo: Ludovicus Rex Hungariæ & Bohemiæ an. 1516. Ferdinandus Ernestus Archidux Austriæ Rex Hungariæ & Romanorum an. 1650. Reges Arragoniæ, Navarræ ac Siciliæ tres, nimirum: Alphonsus V. Rex Arragonum an. 1445. Joannes II. Rex Arragoniæ & Navarræ an. 1461. Ferdinandus Rex Arragoniæ & Siciliæ an. 1473. Rex Neapolis unus: Ferdinandus Arragonius an. 1473. Reges Poloniæ, Sueciæque quinque, nempe: Sigismundus I. an. 1518. Sigismundus III. an. 1601. Ladislaus Sigismundus 1616. Joannes Casimirus 1649. Michaël Koribut Wiśniowski. an. Reges Lusitaniæ duo: Emmanuel an. 1516. & Joannes III. an. 1531. Rex Daniæ unus: Christiernus II. an. 1518. Rex Scotiæ itidem unus: Jacobus V. an. 1531. Quid quod Imperatores Romanorum à Friderico III. ad hanc usque diem omnes, Duodecim numero, aut Suprema Ordinis Capita, aut certè præcipua ejusdem membra fuere; ut nihil de primis hujus Ordinis Supremis Burgundiæ Ducibus Philippo Bono & Carolo Audace, quorum suppar erat Regibus dignitas; nihil de Hispaniæ Regibus dicam. Nihil mirum proinde, si Jacobus Meyerus ad annum 1451. & 1461. hunc Ordinem & *Sacrum* appellavit, quia in pietate & religione fundatum, & *Summum*, quia tot coronatis & summis Europæ totius Principibus illustratum. In quem teste P. Menestrier S.J. in suo libro de arte heraldica Parisiis edito, aditus nemini nisi viris Principibus & magnis Dominis patet.

Atque inde tanto semper in honore hic Ordo est habitus, ut non dubitârit Illustrissimus Author Ignatius de Brizuela Segoviensis Episcopus, testante Chiffletio dicere: „Habere quidem suos Magnates Hispaniam, sed & Burgundiæ non deesse suos, Velleris nempe Aurei Equites, sanguine, & heroicis virtutibus maximos..” Et verò quanto in pretio laudatissimo Principi Carolo V. is fuerit, satìs verba illa declarant, quibus usus hic Princeps est, dum, in Eremum S. Justi secessurus, Philippo filio cum regnis Hispaniæ ipsam etiam Supremi in hoc Ordine Capitis dignitatem anno 1556. renunciavit. Ordinis siquidem Torquem sibi detractum, fluentibus ubertim lachrymis filii, humeris adstante & collachrymante commilitonum coronâ imponens, in hanc sententiam locutus est: „Accipe fili mi, quem è collo meo detraho, Tibi præcipuum

,, puum Aurei Velleris Torquem , quem Philippus Dux Burgundiæ cognomine
 „ Bonus, Atavus noster munimentum fidei Sacrae Romanæ Ecclesiæ esse vo-
 „ luit, & hujuscce institutionis ac legum ejus fac semper memineris.

Quam porro cordi hoc sibi Optimi Parentis Mandatum habuerit Philip-
 pus filius, illud argumento est: quod tametsi is Isabellam filiam unā cum dotali
 Belgio Alberto Austriæ Archiduci in Matrimonium dederit, hoc tamen Supremi
 Ordinis decus sibi posterisque Hispaniarum Regibus , qui simul Duces Burgun-
 diæ essent, retinere tanquam peculiare à Patre sibi commissum pignus voluerit.
 Idem hic Philippus in frequentissimis Comitiis Jacobææ militiæ Toleti anno
 M D LXXXVII. celebratis hoc uno Ordinis *Aurei Velleris* Torque tantopere
 sibi à Patre commendato, amictus interfuit. Philippus verò III. cùm, adhuc
 puer, ornatus hoc Torque fuisset, adduci non potuit, ut etiam tum, cùm tenel-
 la membra sopori tradere oportebat, tam charum sibi deponi pignus pateretur.
 Ita citatus Chifflet. c. 5. addit *Theodor Höping in suo tract. de jure insign.* c. 2. §. 2.
 n. 38. Imperatorem quoque Rudolphum II. etiam post mortem , quo apud se
 loco nobilissimus hic Ordo fuisset, ostendere voluisse; dum talari tunica (Equi-
 tum hujus Ordinis more) cadaver indui; & loco purpurei pallii , in sarcophagum,
 holoserico rubro interiùs inductum, condi; ac *Vellus Aureum* ad dextrum
 latus collocari mandavit. Tanti nimirum optimus Imperator hoc collatum sibi
 decus faciebat.

Tertium hujus Ordinis ornamentum est ipsa institutionis laudatissimæ *San-
 gitas*; scimus enim ex iis, quæ pluribus hactenus locis attulimus, argumentis:
 post Summi Numinis cultum honorémq[ue] Divinæ Matri , Divo Ordinis Tute-
 lari Andreæ, cæterisque Cœlitibus debitum; præcipuum Illustrissimi hujus Sodalitii scopum esse Christianæ fidei incrementum, Ecclesiæque Romano Catholicæ defensionem: pro qua sanguinem vitamque profundere ad hæc usque tem-
 ора pulcherrimum sibi semper Præcipui quique Ordinis hujus Sodales duxere;
 dum aut in Hispaniâ contra Mauros , aut in Prussia & Livonia adversus Tarta-
 ros , aut in Oriente terrisque Orienti conterminis contra Turcas, aut denique in
 aliis Europæ regnis contra sectarios egregia ardoris sui , invictaque virtutis spe-
 cimina (nullâ spe lucri, nullâ præmiorum magnitudine impulsi, sed solo labo-
 ranti Ecclesiæ succurrenti, nefariisque in fide errores à radicibus extirpandi
 studiō incitati) edidere. Ad quod ut Ordinis sui Sodales primos Philippus Au-
 thor accenderet, anno 1443 ut ex Oliverry Marchiani Commentariis Chiffletius
 refert, celebre convivium instituit Insulis, cui dum cum hospitibus Ordinis Soda-
 libus assidet, ex condito factum est, ut cicur ales è Phaside (vulgò Phasianus) elegan-
 ter ornatus in Cœnaculum inferretur. Quo viso, Philippus per alitem hunc (qui
Phasim, prægrandem Colchicæ regionis fluvium, atque adeò universam cum fluvio
 Colchidem designabat) votum Deo concepit sacræ in eas regiones expeditionis su-
 scipiendæ. Animadisque in idem propositum Equitibus Sociis personatum in eo-
 dem convivio nobilem induxit, qui habitu Ecclesiam Catholicam luctu squalli-
 dam referens, convivas in sui commiserationem defensionemque sequenti ora-
 tione hortatus est.

*Vous Chevaliers , qui portez la Toison
 N'oubliez pas le tres Divin service.
 Et vous aussi nez de bonne maison
 Gentils hommes , voici belle oboison
 Pour acquerir de los le benefice.
 Mon secours est pour jeans gens propice ,*

*Les noms croisront , & l'ame enrichira ,
Du service que chacun me fera.*

Quod Carmen latinè sic reddimus.

*Eja! viri heroo queis fulget pectore Vellus
Auro insigne ; Dei subeant ne obliavia mentem :
Sed memores stirpis , memores virtutis avitæ
Arripite banc , quæ missa polis occasio præstò est ,
Qua meritis augere decus possitis . Adeste ,
Et nostris generosa cohors succurrите rebus ;
Nomina sic crescent , sic mens ditescet ab ipsis.
Obsequiis , queis qui que meum defendet honorem.*

Post religionis & fidei studium existimationem Ordini singularem conciliat alter ille Ordinis hujus Celeberrimi scopus : laudatissima nempe animos tam eorum , qui Ordini adscripti sunt , Equitum , quām aliorum , qui ad eundem hunc Ordinem adspirant , nobilium ad constantem honestatis , integritatis virtutisque cultum & Amorem incitandi : simūlque ab omni dedecore factōque vili aut improbo quām efficacissimè retrahendi cura ; dum & palam meritis laudibus suorum Sodalium benefacta extollit ; & eos , qui à decoro honestatēque fortè paullum deflexerunt , publicā correctione ad officium revocat . Ut restè de hoc Ordine Georgius Castellanus in elogio Philippi pronunciaverit : *Le fonda en honneur & en nerreté de Chevalerie & en destruction de villains cas à ceux , qui en servoyent . Fundatum nimirum esse ab hoc Princeps Sodalitium istud ad honorem & integritatem Equestris Ordinis , & ad extirpationem omnium actionum vilium . Ac proinde mirum non est , eum in tanto etiamnum flore vigere : utpote quem pulcherrima virtutis ambitio , Aureumque illud mutuae concordiae vinculum suo temper in vigore conservat .*

Denique & pietas illa digna sanè est , quæ æternæ posterorum memoriarum commendetur , quam seu pro vivis hic Ordo instituit , seu in defunctos hodiecum exercet . De prima meminit Chiffletius pag . 32 . his verbis : „ Cæterum „ Philippus - - etiam in viros Nobiles duodecim , sinè macula tamen , & for- „ tunā adversante usos , nullaque suā culpā ad inopiam redactos , ædes redditūs „ que attribuit , dato Registri diplomate anno MCCCC XXXII . Et hæc ipsa „ pia institutio est , cuius in vigesimo Constitutionum Capite mentio occurrit . „ De altera verò idem Author sic loquitur : „ Excipere solet felicem exitum mutua , „ Sodales inter , per universum orbem recordatio , monentur quippe omnes (& „ hoc munus singulis olim Ministris Ordinis commune fuit ; postea verò quibus- „ danī , ut Scribæ & Feciali , seu Velleri Aureo , impositum , tandem charitas ipsa „ commune omnium iterum effecit) teneri eos ad sacrificia quindecim procuran- „ da , totidēmque solidos eleemosynæ nomine , quæ defuncto ex Ordine cuilibet „ persolvi debent ; ut si negligentia fortè adsit huic officio præstanto , præter Sa- „ cramenti neglecti pœnam , etiam aliquando gravis futura sit Fundatoris expro- „ bratio ; qui non adeò paucas persolvere solitus erat missas ; imò quoties , inquit „ Filatruis , domesticorum aliqui , sive morbo , sive alio modo interirent , clām ju- „ bebat celebrari missas pro anima Baronis unius quadringentas quingentasve ; „ pro Equite trecentas ; pro nobili ducentas ; & pro alio quolibet , etiamsi è co- „ quina infimus esset famulus , centenas . „ Ex quo Authoris hujus testimonio col- ligi potest , quantum emolumenti etiam post mortem Equites consequantur , dum sacrificia septingentis plura post suum singuli obitum ab Equestribus hujus Sodalitii fratribus obtinent , quorum proinde & honorata in hoc Ordine vita est ,

Carolo II. imbecillitas corporis n*nihil* vigore*ā* anima infregit
Non ideo tamen omnes regendi artes elisit.
Primus siquidē Regnorū fulcrū pietatem dum coluit,
Ejus pariter admiriculo Regnum omne
Illaſum ab Hostibus,
Quoad. vixit servavit.

... impeditur. Unde
... etiam in rebus temporibus natus est
... etiam in rebus temporibus natus est

est, & beata moriendi conditio. Qualem sanè expertus è multis est heros ex hoc Ordine inclytus Joannes Comes Nassavius Belgici equitatùs Præfectus (idem, qui aram priùs marmoream in Bruxellensi Societatis JESU templo DEI paræ Virgini erigi suo sumptu curavit) qui vir ut Principi suo fidissimus, ita justitiae integerimè administratæ laude, fideique & Religionis Catholicæ, quaqua poterat ratione, propagandæ studio inclytus: cùm extremo munitus viatico extremam appetere horam videret, miraque animi tranquillitate ac beatâ spe plenus animæ jamjam emigrantis exitum expectaret, universam familiam ad se advoçans, ei ultima salutis documenta vir eo etiam in articulo alienæ non minus quam suæ salutis studiosus impertiit; nominatim vero Germanum quendam Sighemiensem clientem suum mox in patriam reversurum allocutus, mandavit; ut cæteris quoque clientibus suis, à Religione Catholicæ deviis, redux testaretur: vidisse se eorum Dominum in Catholicæ Ecclesiæ sinu morientem, hor tantemque audivisse: uti eam ipsi quoque agerent vitam, quam felix aliquid esset vita exitus consecuturus. Ostenditque eo zelo vir inclytus Equitem se ejus Ordinis emori, cuius tessera Virtus est, scopus Religio, præmium DEUS.

C A P U T X.

Quinam hujus inclyti Ordinis Supremi fuerint, & quinam a singulis huicque Ordinis Equites sint creati?

§. I.

Primus Ordinis Supremus & Institutior Philippus Bonus.

Primus Ordinis hujus Institutior & Supremus, ut sæpe antehac dictum est, Philippus Dux Burgundiæ fuit, cui celsa animi indoles & propensa in bonos omnes benignitas, ac insigne religionis studium, cæteræque virtutes magno Principe dignæ cognomentum *Boni* dedere. Is Joannis Intrepidi filius, Philippi Audaci nepos, Joannis Valesii Franciæ Reginis Prone-
pos, Burgundicum nomen primus ad summum in Belgio potentia fastigium extulit: dum ditionibus à Patre sibi hæreditate relictis Provincias Belgiæ propè omnes adjecit. Ulturus cædem Parentis sui, *Joannis Intrepidi*, jubente Carolo VII. tum adhuc Delphino, perempti (quamvis non desint complures, qui Carolum cædis hujuscce concium fuisse negant) sociatis cum Anglo armis Galliam Carolo propè omnem ademit, editis ingentibus fortitudinis suæ documentis; tum præsertim, cùm oppidum S. Richarii obsidens hostibus ad solvendam obsidionem properantibus obviam è castris prodiit, ac nobili abreptus ferociâ in medium Gallorum agmen cum paucis suorum irrupit: ubi directas in se unum quatuor hostium lanceas solo gladio, qui adhuc supererat, armatus non solùm evasit incolmis, sed & tres ex iisdem hostibus captivos abduxit in castra; nec gregariâ hac prædâ contentus totidem insignes Belliduces, Confluentium Dynastam, Potonem Saintraillium, & Joannem Rolletum in potestatem redigit. Comiterque aliquamdiu habitos liberos deinde sine lytro dimisit. Cùmque, ut bellum hoc Gallis exitiale (quod teste Filatrio in opere de *Velleribus Jacob & Gedeonis* plusquam quadringenta hominum millia absumperat) sopiretur, omnium ferè Europæ Principum Legati convenissent, nihilque æqui obtineri ab Anglis posset; conversi ad Philippum Bonum, tum forte in Sacello suo sacro Missæ Officio intentum, Franciæ legati lachrymis precibüsque atrocis injuriæ condonatio-